

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગજરાતી કૉપીરાશ્ટ્ર વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૪૬૦૮- વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ચાલુ જમાતી

વિષય ૬ - : ૪૨૧

આલુ જમાનો યાને સોનેરી શીખામણ.

સફળ ગણો તેનો સંસાર

(૧)

જે ઘર વાસ ખુશાલી કેરો, આનંદ દીમે ભરપુર,
બુદ્ધિશાળી ગુણવાન પુત્રથી, નિવાસ કેરું વધતું નુર;
જે ઘરમાં ગૃહિણી અમૃતસભ, વાણીનો કરતી ઉચ્ચાર,
ધન્ય ! જીંદગી જગનમાં તેની, સફળ ગણો તેનો સંસાર.

(૨)

પ્રાણપતિ ઇશ્વર સમ સમજી, સતી ધર્મને આચરનાર,
જાનરૂપી ધન ખરેખર માની, નીતિનો સમજે શુભસાર;
પતિ પત્નિમાં પ્રેમ અરે ! જ્યાં, દંપતી સદગુણનો ભંડાર,
ધન્ય ! જીંદગી જગમાં તેની, સફળ ગણો તેનો સંસાર.

(૩)

આમા વશ છે પુત્ર પુત્રીઓ, અનુચરો વશ છે નિર્ધાર,
જે ઘરમાં મહેમાન પામતા, ઉત્તમ આદરમાન અપાર;
ખિરાદરોને ધણ જનોનું શુભ કરવા જે છે તૈયાર,
ધન્ય ! જીંદગી જગમાં તેની, સફળ ગણો તેનો સંસાર.

(૪)

જે ઘર વિનોદ બાળકના, એ મીઠા મચહરવેણુ સુણાય,
દુર થઈ સઘળા પરીતાપો, દુઃખડાં અંતરનાં વીસરામ;
ભવિષ્યના નર રત્ન પારણે, બુદ્ધાવે જગમાં જે નાર,
ધન્ય ! જીંદગી જગમાં તેની, સફળ ગણો તેનો સંસાર.

(૫)

જે ઘર પ્રવેશ કરતાં ત્યાં જે સંપ, સુખ શાન્તી દેખાય,
નિત્ય સમાગમ સજ્જન કેરો, દેશ દાઝથી ઊર ઉભરાય;
જન હિતકારી કામો માટે, યત્ન કરે જે નરનાર,
ધન્ય ! જીંદગી જગમાં તેની, સફળ ગણો તેનો સંસાર.

(૬)

ગર્વ ક્રોધ ધર્ષાને જુઠા મમતને, જે જન તજનાર,
સારા નરસા જનને જગમાં, કરી કસોટી ઓળખનાર;
દેશ તણું અભીમાન ધરી ઊર, તન મન ધન અર્પણુ કરનાર,
ધન્ય ! જીંદગી જગમાં તેની, સફળ ગણો તેનો સંસાર.

(૭)

મુસલમાન કે હીંદુ પારસી, ગરીબ તથા ગર જાગીરદાર,
મુલક તથા મહીપતી બને, હો એક પિતા જાણે કિરતાર;
પ્રેમ ભક્તિ રંગરંગમાં ઉછળી, સમદ્રષ્ટીથી જે જોનાર,
ધન્ય ! જીંદગી અનુલ તેની, સફળ ગણો તેનો સંસાર.

મુંબઈ.

એક મુંબઈમાં આવી લલચાયેલો ગામડીઓ.

મુંબઈનિ મઝા.

(રાગ મરશીયો.)

હાય હાયરે આ મુંબઈમાં આવી લોભાયો

જોઈ નાટક સીનેમાં લલચાયોરે...હાયરે

પ્રથમ ગામડામાં હું તો રહેતો તો ધંધો ખેતીવાડીનો કરતો થો

બાળ બચ્ચાની ભેગો ફરતોરે...હાય

સુન્ત રાંદેર અડા જણુ ને ભાઠે ખેતર ખેડતો હતો મારા હાથે

કરજ નો તુ પછસાનું મારા માથેરે...હાય

સુણી શહેરીઓના અમે ગપાટા આવી મુંબઈ થઈ ગયા ફરતાં

નિત્ય નોકરી શોધ હમે કરતારે...હાય

મને નોકરી મળી છે સીતેરની મોઝ કરવા માંડી મુંબઈ શહેરની

મીંતા કરતો નહિ હું મારા ધરતીરે...હાય

સાત વરસ મેં નોકરી બજાવી સાધારણ મેં પુંજ જમાવી

પછી મુંબઈમાં બાયડી તેડાવીરે...હાય

પગાર સીતેર સપાટે હું લાવું જાર બાડાવાળાને સુકાવું
 ખરચો ખેંચી ખુચીને ચલાવું...હાય
 લગની લાગી મને આ પરદેશની વાત વીસરી ગયો મારા દેશની
 લાગી લાલચ આ સદ્દાને રેશનીરે...હાય
 ઘોતી ઘોઝેલી એ ખુટીએ જરાવી કોટ પાટલુન કોલર ટાઇ લગાવી
 મહાલક્ષ્મીની ટેક્ષી મંગાવીરે...હાય
 ગયો થાકી કમાવી કમાવી હૃદય બાળીને લક્ષ્મી જમાવી
 આખર મુંબઈની રેસમાં ગુમાવીરે...હાય
 હું તો જાણુ તો મુંબઈ હશે સારું પણ આ તો લક્ષ્મીને હરનારું
 હશે નાણું તો થાશે ઠેકાણું...હાય
 ગયા નાણું તે બહુ ખટકતા કામ ધંધાથી રહીયા લટકતા
 આખર મુંબઈમાં થઈ ગયા લટકતારે...હાય
 આખર તોકરી ગઈ મારી છુટી ભાઈ બંધુથી ચોરી પણ તુટી
 પછી મુંબઈમાં ખરચી ગઈ ખુટીરે...હાય
 મને કરજવાળાં કલ કલાવે ઘરે બાડાવાળો ગબરાવે
 વળી સ્વપ્નામાં ઘોડા સતાવેરે...હાય
 વળી બાયડી હૃદય મારું બાળે બાળ બચ્ચાને હેડા પછાડે
 લાગ દાવે તો લાકડું ઉપાડેરે...હાય
 શનિવારે ગયો હું રેસમાં દાવ દાણી લગાવયોથી વીનમાં
 ઘોડો આવીને ઉભો પ્લેસમારે...હાય
 રીઝવ વાંચી વાંચીને હું થાકીયો ઘોડા બદલી બદલી પણ થાક્યો
 તો પણ રેસનો સ્વાદ નવ ચાખ્યોરે...હાય
 લખ્યું બવિષ્યમાં તે નહિ મટનારૂં મોત આવે તો હવે બહુ સારું
 નહિ રહ્યું મુંબઈમાં ઠેકાણું...હાય

(૫)

શનિવારે જીતીને હટકતા ટેકસી વીકટોરીયામાં ફરતાં

બુધવારે ખીરસા ખાલી કરતારે...હાય

ગામ છોડીને આવશો ભાઇ શહેરમાં કંઇ નથી બચતી પાછ

ચોપડીની કીંમત છ પાછ...હાય

પ્રણય વૃદ્ધિ વિનોદમાં

તું પ્રેમ મંદીરની પુખ્ત વિનોદમાં કરતી હતી
તું હાસ્ય રસના હોજમાં વિનોદમાં નહાતી હતી
નાથ કેરા ધ્યાનમાં તું વિનોદમાં હસતી હતી
યૌવન કેરા આગમાં તું વિનોદ પ્રેમે જપતી હતી
તું યુવાની કેરા હિંચકે વિનોદમાં હિંચતી હતી
પ્રેમ મસ્તી કેરા પુરમાં વિનોદથી ચઢતી હતી
સ્નેહમયી આંખ તારી વિનોદથી તરસાવતી
કામળ તારા કંઠે પતીને વિનોદથી પોકારતી
સ્નેહની ઓ વેણડી વિનોદમાં ઝુલતી હતી
અણુમોલ તારી જીંદગી વિનોદમાં વિતાડતી
મંદ મંદ હાસ્ય તારું વિનોદથી આ ભાવતું
સ્પર્શ કરવા હૃદયને વિનોદમાં આલીંગતું
નયન તણા મારથી વિનોદ મસ્તી તો હતી
ગૌર ગુલાખી ગાલમાં વિનોદ લાલી વીકસાવતી
મદન આણુ વાગ્યા મુને વિનોદમાં તું બોલતી
સંસાર સફળતા મળવી વિનોદમાં તું ઝુલતી

સામ્રાજ્ય પ્રથમ રસતું વિનોદથી વધતું હતું
 મુખ્યદ્ર તાર સુંદરી વિનોદમાં હસતું હતું
 સરીતા વહેતી રનેહની વિનોદમાં જલ ઝુલતું
 સંસારની રસધાર મારી વિનોદમાં દીધ ભેટતું
 સૃષ્ટિ પ્રથમમાં તું વિનોદને વિકસાવજે
 આનંદ જીવન આપવા વિનોદને તું સ્થાપજે
 સંગીત, સંગીત સૌંદર્યમાં વિનોદને તું લાવજે
 દાંખત્ય તથા મુખમાં વિનોદ તું વરસાવજે

રાગ-મેરે મૌલા બોલાયે મદીના મુજે.)

ખરચાં ખુબ વધ્યાં હવે અંધ કરો,

ખીસાં ખાલી થયાં તેનો ખ્યાલ કરો.

રોટી વીના અંધુ કરોડો, આ દેશમાં આજે રહે.

વીના મોતે કંઈક મરતા, કહેતા આંસુડાં વહે:

એવા દીન અંધુ જરા વહાર કરો (૨) ખરચાં.

કોલર નેકટાઇ કોટ જકીટ, પેન્ટ વિદેશી પહેરતા,

વેશ ગમે નહીં દેશનો, વિદેશીમાં રાજ થતાં;

વેશ દેશનો ના તમે દુર કરો (૨) ખરચાં.

આંખો છતાં ચરમા ચડાવો છુટો જોષએ વીલાયતી,

થયો તખેલો સાફ પશુ, ફેશન હજી ના કંઈ જતી;

ફેશન, ફેશનમાં શું ! પુલ્યાં કરો (૨) ખરચાં.

ખરચાં વધ્યાં આજે ઘણા, અત્તર, અને તેલો તણા.

બભકા મહી બારે ખુવારી, થઇ દેશની રહીના મણા;

બભકા ખોટા હવે ભાઇ દુર કરો (૨) ખરચાં.

ધર્મ બ્રાહ્મ વીદેશી બીડીયે, લાખો કરોડો જાય છે,

અક્કલ વીનાના આદમીથી, ના હજુ છોડાય છે;

હાલ બેહાલ થયા બંધુ ખ્યાલ કરો (૨) ખરચાં

દેશન તણા ફટે ફસાઇ, શું ફાયદો કાઢ્યો કહો,

દેશનો પૈસો ખરે, પરદેશમાં ચાલ્યો ગયો;

હવે રહ્યો તેનો કંઇ બચાવ કરો (૨) ખરચાં.

મેટ્રીક થયા, બી. એ. થયા, એમ. એ. થયા શાકામના,

ભટકી બજેલા બીખ માગે આ દેશમાં આજે ઘણા;

પુનઃ હુન્નર ઉદ્યોગને હાથ ધરો (૨) ખરચાં.

ભણ્યા ભણ્યા પણ ન ગણ્યા, અને જ્ઞાન ગોખણીયું ગ્રથું,

શુરવીરતા બેઠા ગુમાવી, હાડ હરામી થઇ ગયું;

આશા પરની સદાનો ત્યાગ કરો (૨) ખરચાં.

શોખો વધ્યા હોટલ તણા, પૈસા ખરાખી થાય છે,

ચાયના પ્યાલા ચડાવી, શક્તિ શરીરની જાય છે;

એવા શોખ નમાલાનો નાશ કરો (૨) ખરચાં.

નાટક સીનેમાના બહુ શોખો વધ્યા આજે ખરે,

તન, મન અને ધનની ખરાખી, આંખો ના ખુલે અરે;

પૈસા ખરબાદી થતો હવે બંધ કરો (૨) ખરચાં.

ઝોઝલ તણી રહેનારીઓ, આજે અહીં અથડાય છે,

નાટક સીનેમા ભરી બજારે બહુ ભટકવા જાય છે;

બહુ છુટાપછું દેવું બંધ કરો (૨) ખરચાં.

૧૪૬૦૬ (૮)

ફેશન વધી છે નવ નવી, પોલકા અને ચોળા મહી
ગુણીકા તથા વેશો ભજવે, ચમ્પલ વીના ચાલે નહીં;

નથી સાર ફેશનમાં વીચાર કરો (૨) ખરચાં.

મન મોહ્યા મલમલ થકી, બારીકીથી બહેનો તથા,
કાયદો કાઢ્યો નહીં પણ બ્યબીચાર વધ્યો રહીના મણા;

એવા બારીક વસ્ત્રનો હવે ત્યાગ કરો (૨) ખરચાં.

ચુડી ગઢ ચુલા મહિ, શોખો વધ્યા બંગડી તથા,

એ કાચના કટકા થકી, પૈસા થયા છે પાણી ધણા;

જુના રીત રીવાજો ના દુર કરો (૨) ખરચાં.

આવક ઘટી ખરચા વધ્યા, ઉંઘો છતાં શું? આંધળા,

પસ્તાઈ મરશો આખરે, રોકી વીના સમજો ભણાં;

કહે શામજી કહેવું મારું કાન ધરો (૨)

(બોટાદવાલા)

પ્રકાશક

બાપુ નારણદાસ મોહલ્લાલ પટેલ.

ઠે. દરીઆપુર, નાની હવેલીની પોળ

અમદાવાદ.

સવત ૧૯૮૫

પ્રત ૨૦૦૦

સને ૧૯૨૬

કીંમત ૦-૦૬

ધી રાયલ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં રાયચંદ હીરાચંદે બાપુ.

ઠે. કાલુપુર કપાસીઆ બજાર અમદાવાદ.

